

παρατηρήθη, ὅτι ὑπῆρχεν ὀπὴ 0.10 διαμ. καὶ βάρ. 0.25 τυχαία, καθὼς ἐπίστευον πάντες. Ἄλλὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἔχη σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ξυλοδεσίαν, πρὸς ἣν ὑπεθέσαμεν πρὸς καιρόν, ὅτι δύναται νὰ σχετίζεται καὶ τὸ χαλκοῦν σκεῦος ὡς δακτύλιος στερεῶν δύο ὄρθια ξύλα συνεχίζοντα ἄλληλα (ἡ ἀποτυχοῦσα εἰκὼν τοῦ σκεύους θὰ δημοσιευθῇ ἄλλοτε).

5) Πολλὰ θραύσματα ἀγγείων ἀγράφων κατὰ κανόνα καὶ τῶν πλείστων μικρῶν καὶ λεπτῶν. Ἡ πρώτη προσπάθεια συγκολλήσεως αὐτῶν ἀπέτυχε, διότι καὶ καθ' αὐτὴν εἶνε δύσκολος καὶ πολλά, φαίνεται, τεμάχια λείπουνσι. Πάντα ταῦτα εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς χώμασι.

Δύο λεπίδες ὀψιανοῦ καὶ πριόνιον ἐκ πυρίτου ξυθρωποῦ (μηκ. 0.03 περίπου) εὐρέθησαν ἐν ὑψηλοῖς χώμασι καὶ ἀνήκουσι πιθανῶς εἰς τὰ διαλυθέντα χρώματα τοῦ οἰκοδομήματος οὐχὶ δ' εἰς αὐτὸ τοῦτο.

A. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

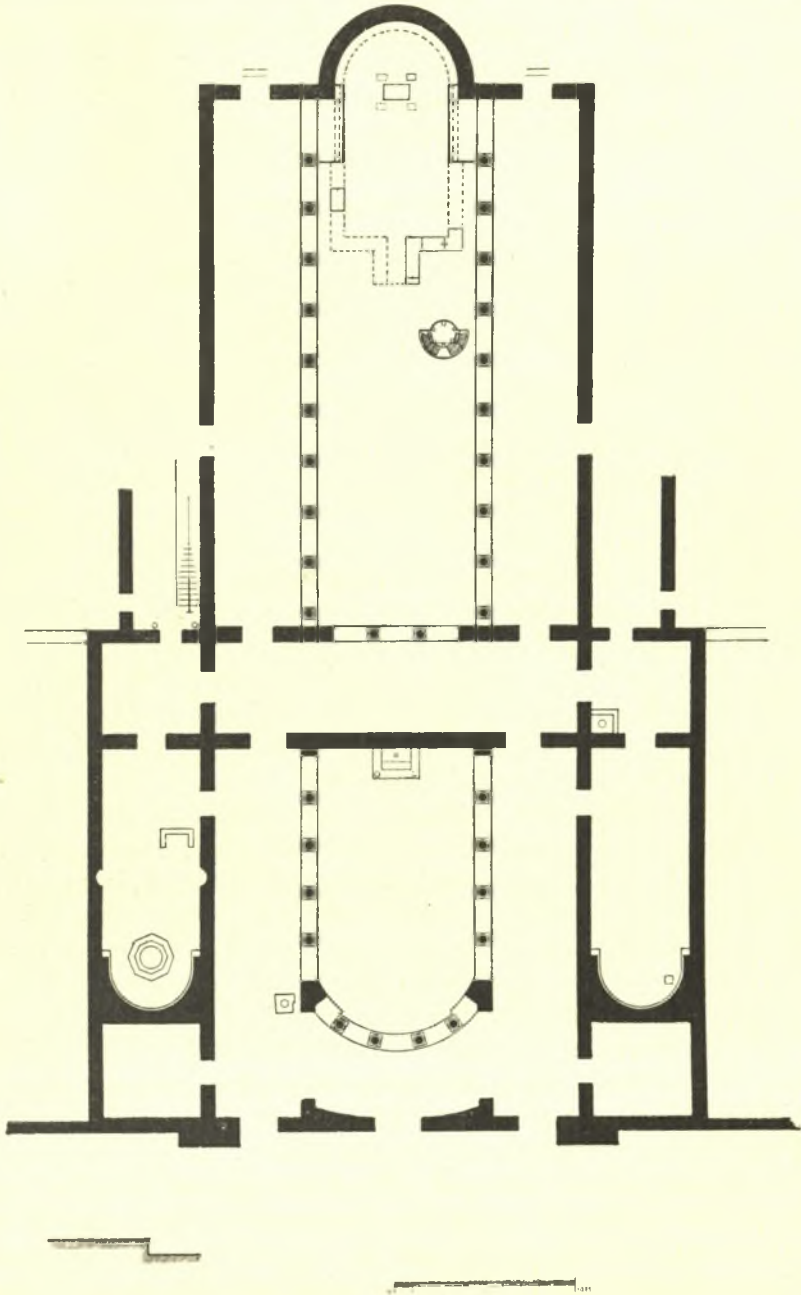
4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ

Ἐξακολουθήσας καὶ κατὰ τὸ 1927 τὰς ἐν Ν. Ἀγχιάλῳ δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐνεργουμένης ἀνασκαφάς, ἐπεξέτεινα τὴν ἔρευναν εἰς τὸν χώρον τὸν εὐρισκόμενον περὶ τὸν πρὸ τῆς ἀγορᾶς Νέας Ἀγχιάλου παλαιοχριστιανικὸν ναόν, καθόσον εἶχον ἀναφανῆ πέρυσι μετὰ τὴν πλήρη ἀποκάλυψιν τῶν μερῶν τῆς χριστιανικῆς ταύτης Βασιλικῆς (ἦτοι τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ κυρίως ναοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ αἵθριου) συνεχόμενα πρὸς τὰς πλαγίας πλευρὰς κτίσματα, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐκθέσει μου εἶχον ἀναφέρει.

Διὰ τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς, ἣτις ἦτο λίαν ἐπίπονος ἔνεκα τῆς μεγάλης (ὑπὲρ τὰ τρία μέτρα) ἐπιχωματώσεως, τῆς ὑπαρχούσης εἰς τὰ πλάγια μέρη τοῦ ναοῦ, τὰ κτίσματα ταῦτα διηκρινίσθησαν, οὕτω δὲ κατέστη δυνατόν ὁ προσδιορισμὸς τῶν μερῶν τῆς μεγάλης χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν καὶ ἡ ἐκπόνησις τῆς συνημμένης κατόψεως (εἰκ. 1).

Ὡς ἐν τῇ κατόψει ταύτῃ διακρίνεται, ἡ ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐρευνωμένη χριστιανικὴ Βασιλικὴ Ν. Ἀγχιάλου, παρουσιάζει ἤδη μεγάλου ἐνδιαφέροντος σύνολον μετὰ τῶν τριῶν κυρίως αὐτῆς μερῶν: αἵθριου, νάρθηκος, καὶ κυρίως ναοῦ (περὶ ὧν βλέπε προηγουμένην μου ἔκθεσιν) καὶ τῶν προσκτισμάτων αὐτῆς, τῶν εὐρισκομένων συμμετρικῶς ἰδίᾳ περὶ τὸ αἶθριον, ἡ πρόσοψις τοῦ ὁποίου εἶχον ἑκατέρωθεν δύο πύργους κατὰ μικρασιατικὰ μᾶλλον πρότυπα, ὡς ἐν τῇ τελικῇ μελέτῃ μου θ' ἀποδείξω.

Κατωτέρω ἐκθέτω τὴν ἔρευναν τῶν προσκτισμάτων τούτων, ἦν ἐφέτος ἐνήργησα.

Εἰκ. 1. Κάτοψις τῆς χριστιανικῆς Βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν (Ν. Ἀγχιάλου).

ΠΡΟΣΚΤΙΣΜΑΤΑ: 1. Ἀνεύρεσις σκευοφυλακίου παρὰ τὸν νότιον πύργον τοῦ αἰθρίου.— Πρῶτον ἀνεσκάφη τὸ παρὰ τὸν νότιον Πύργον μόλις πέρυσι ἀναφανέν πρόσκτισμα, τὸ κείμενον παρὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ αἰθρίου εἰς σχῆμα παρεκκλησίου, ἔχοντος ὅμως ἀντίθετον πρὸς τὸν ναὸν προσανατολισμόν. Τὸ πρόσκτισμα τοῦτο ἔχει δύο εἰσόδους: μίαν ἐκ τοῦ αἰθρίου καὶ ἑτέραν ἐκ τοῦ ὁμοίως πέρυσι κατὰ τὸ ἥμισυ ἀναφανέντος πυλῶνος τοῦ πρὸ τῆς νοτίας εἰσόδου τοῦ νάρθηκος εὐρισκομένου. Μετὰ τὴν τελείαν ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐπιχωματώσεως ἀπεδείχθη, ὅτι ἦτο τοῦτο τὸ σκευοφυλακίον τοῦ ναοῦ, καθόσον ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν πλῆθος ἐκ τετραυσιμένων ὑάλων (ἐκ δοχείων κανδηλῶν, φιαλιδίων κλπ. προερχομένων) τμήματα ἐκ πηλίνων λύχνων, χάλκινά τινα ἐλάσματα ἐκ σκευῶν τοῦ ναοῦ (ὄρειχάλκινα τμήματα ἐκ σταυρῶν, μονογραμμμάτων τοῦ Χριστοῦ κ. ἄλλ.), πολλὰ θραύσματα ἐκ πηλίνων ἀγγείων ἀνευ γανώσεως καὶ μέγα πλῆθος τμημάτων ἐκ πίθων· πολλαὶ βάσεις τῶν πίθων τούτων εὐρέθησαν τοποθετημέναι ὀλίγη κἀνωθεν τοῦ δαπέδου, τοῦ συνισταμένου ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν, ὅπερ ὅμως ἔχει σχεδὸν ὀλόκληρον καταστραφῆ. Εἰς τινὰ χεῖλη τῶν πίθων τούτων ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαὶ δηλωτικαὶ τῆς κατεχούσης αὐτὰ ἐκκλησίας ἢ τοῦ περιεχομένου ἐν αὐτοῖς ποσοῦ, οἷον Ε. ΘΒ. = Ἐκκλησίας Θηβῶν, Χ. Μ. = χίλιοι μῶδιοι; κ. ἄλλ.

Ἀριστερὰ τῆς ἀψίδος τοῦ σκευοφυλακίου ἀνεφάνη ὀπὴ τετράγωνος, ἣτις καθαρισθεῖσα ἀπὸ τῶν προσχώσεων ἔφερεν εἰς φῶς μικρὰν δεξαμενὴν πρὸς χρῆσιν πιθανώτατα τοῦ σκευοφυλακίου κατεσκευασμένην, εἰς ἣν διωχετεύετο τὸ ὕδωρ δι' ὀρητοῦ ἀριστερὰ ὑπάρχοντος.

2) **Νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ.**— Ὡς τοῦ σκευοφυλακίου διαμέρισμα ἐκρησιμοποιεῖτο πιθανώτατα ὁ νότιος πυλὼν τοῦ ναοῦ, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς πύλης τοῦ ναοῦ ἀνευρεθὲν πέρυσι καὶ ἐκκαθαρισθὲν τελείως ἐφέτος τετράγωνον διαμέρισμα μετὰ δαπέδον ἐκ μαρμαροθετημάτων, καθόσον ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου ἀνευρέθη τὸ *χωνευτήριον*, ἦτοι μικρὸν τετράγωνον κτίσμα, ἔχον κατὰ τὴν βᾶσιν πλάκα μετ' ὀπῆς ἐν τῷ κέντρῳ, ἐπενδεδυμένον δὲ ἐσωτερικῶς δι' ὀρθομαρμαρώσεως (βλ. κάτοψιν).

Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ ναοῦ ἐνήργησα τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀντιστοίχων μερῶν τῆς βορείας πλευρᾶς (νάρθηκος καὶ αἰθρίου).

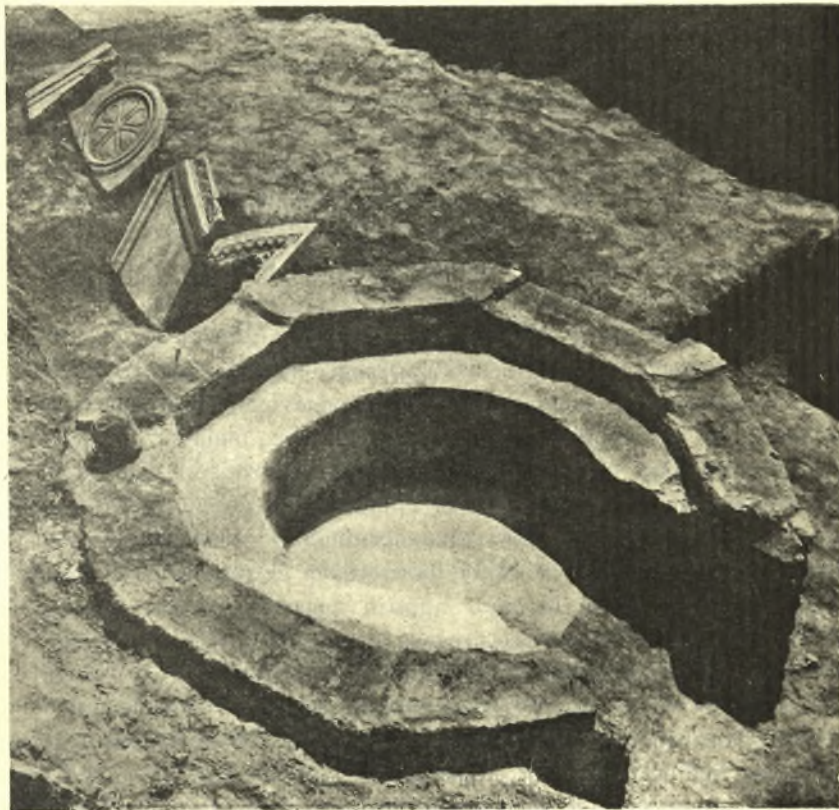
Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ναοῦ ἔφερε τῷ ὄντι εἰς φῶς ἀντίστοιχα πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν πρόσκτισματα.

3) **Βόρειος πυλὼν τοῦ ναοῦ.**— Παρὰ τὴν βορείαν πύλην τοῦ νάρθηκος ἀνεῦρον τὰ θεμέλια τετραγώνου διαμερίσματος, ἦτοι πυλῶνος τῆς βορείας πλευρᾶς, καθ' ὅλα ὁμοίου πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας μετὰ δαπέδου ἐκ μαρμαροθετημάτων. Ἔχει μόνον οὗτος πλὴν τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἑτέρας δύο εἰσόδους κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν αὐτοῦ πλευ-

ρὰν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς νοτίας πλευρᾶς, τὸν ἔχοντα μίαν μόνην εἴσοδον διὰ τὸ σκευοφυλάκιον.

Τὰς εἰσόδους ταύτας παρηκολούθησα, με ὠδήγησαν δὲ ἡ μὲν δυτικὴ εἰς ἀντίστοιχον πρὸς τὸ σκευοφυλάκιον διαμέρισμα, ἡ δὲ ἀνατολικὴ εἰς εὐρυχωρότερον διαμέρισμα, βαῖνον πρὸς ἀνατολάς.

4) *Πύργος τῆς Β. πλευρᾶς.* — Δυτικῶς τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸ σκευο-

Εἰκ. 2. Ἡ κολυμβήθρα τοῦ ἀνευρεθέντος βαπτιστηρίου.

φυλάκιον διαμερίσματος ἦλθεν εἰς φῶς καὶ ὁ ἀντίστοιχος πύργος τῆς βορείας πλευρᾶς, οὔτινος, ἀφοῦ προσδιώρισα τὰς διαστάσεις, ἐκαθάρισα μόνον τὴν ἐπίχωσιν κατὰ τὸ ἥμισυ, ἵνα προλάβω καὶ ἐρευνήσω τὰλλα σπουδαιότερα διαμερίσματα.

5) *Ἀνεύρεσις τοῦ βαπτιστηρίου.* — Τὸ πρόκτισμα, ὅπερ τελείως ἠρευνήσα, τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ αἵθριου, ἔχει ὁμοίως σχῆμα παρεκκλησίου,

ἔχοντος ἐπίσης τὴν ἀψίδα τοῦ πρὸς δυσμὰς ἔστραμμένην, διασφίξει δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον ἐκ μαρμαροθετημάτων δάπεδον, ὀλίγω δὲ κατωτέρω τετραγώνους πλίνθους, ἐπιτεθειμένας εἰς ὑστέρους ἴσως χρόνους ἐπὶ τοῦ φθαρέντος μαρμαροθετήματος. Ἡ ἐπίστρωσις διατηρεῖται μέχρι τοῦ μέσου τοῦ διαμερίσματος τούτου, εἰς τοὺς τοίγους τοῦ ὁποίου ἀνοίγονται δύο τοξωταὶ κόγχαι. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ δαπέδου ἀνεφάνησαν σπουδαιότατα σημεῖα, δι' ὧν προσδιορίζεται ἀσφαλῶς τὸ μέρος τοῦτο ὡς τὸ βαπτιστήριον τοῦ ναοῦ. Ἀριστερὰ τοῦ διαμερίσματος τούτου καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ αἵθριου ἦλθεν εἰς φῶς μικρὸν πρόσκτιμα διὰ πλίνθων κατεσκευασμένον εἰς σχῆμα Π' κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ κεντρικοῦ μέρους ἀνευρέθησαν τμήματα κυλινδρικοῦ κορμοῦ κίονος καὶ ἰωνίζον κιονόκρανον μετ' ἠνωμένου ἐπιθήματος, ὅπερ κατὰ πολὺ διαφέρει τῶν ἀνευρεθέντων κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν προηγουμένων ἐτῶν κιονοκράνων τῶν ὑπερφῶν τοῦ ναοῦ. Ἡ βάσις τοῦ κίονος τούτου δὲν ἀνευρέθη κατὰ χώραν (τεμάχια μόνον ἰωνιζούσης βάσεως ἀνεφάνησαν), ἔκειτο ὅμως ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ διαμερίσματος, ὡς ελάχιστα ἔχη ἀφῆκαν νὰ ὑποτεθῆ τοῦτο (βλ. κάτοψιν).

Τέλος κατὰ τὸ κέντρον τῆς διαμέτρου τῆς ἀψίδος ἦλθεν εἰς φῶς ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου, κυκλικὴ ἐσωτερικῶς καὶ ὀκτάπλευρος ἔξωτερικῶς, ἐπιμελῶς δι' ἐρυθροποῦ κινιάματος (κορασανίου) ἐπενδεδυμένη (εἰκ. 2). Ἡ βάσις τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου ἔχει μαρμαρίνην πλάκα καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὀπὴν μετὰ μολυβδίνου σωλήνος, ἐκτεινομένου ἀνατολικῶς καὶ προφυλασσομένου διὰ κτιστοῦ ὄχτεοῦ. Τμήματα τῶν μαρμαρίνων θωρακίων καὶ μάλιστα τῆς εἰσόδου πρὸς τὴν κολυμβήθραν ἀνεφάνησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς. Τὰ ἀνευρεθέντα ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ ἐπιτρέπουσι τὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ κατὰ ταῦτα δὲ τοῦτο διηρεῖτο προφανῶς εἰς δύο τμήματα, εἰς τὸ ἀποδυτήριον καὶ τὸ φωτιστήριον, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ διλόβου ἀνοίγματος μετὰ βήλων, ἔχοντος ἀριστερὰ μικρὸν ἰματιοφυλάκιον. Οὕτως ἔχομεν νῦν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις καὶ ἕτερον παράδειγμα ἰδιορρυθμοῦ βαπτιστηρίου παρὰ τὰ βαπτιστήρια τῆς Ἑκατονταφυλιανῆς τῆς Πάρου καὶ τοῦ Κλήματος τῆς Μήλου.

Τὴν κολυμβήθραν ἀνεῦρον μετὰ ἐπίμονον ἔρευναν καὶ ὑπὸ συνθήκας, αἵτινες ἄξιον εἶναι ν' ἀναγραφῶσιν ἐνταῦθα. Κατὰ τὴν ἔρευναν τοῦ μνημείου τούτου ἦλθεν εἰς φῶς πρῶτον εὐτελής τάφος μήκους 2 μ. καὶ πλάτους 0.60 μ. διασώζων σκελετὸν ἀνδρὸς πρὸς ἀνατολὰς τεθαμμένου. Δεξιὰ τοῦ κρανίου εἶχε τοποθετηθῆ πῆλινον ἀγγεῖον ἀδιακόσμητον. Οὐδεμία ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνευρέθη ἐπιγραφή· μόνον κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ εἶχε χρησιμοποιοηθῆ τμήμα ἐπιτυμβίου μαρμαρίνης πλακῶς ρωμαϊκῶν χρόνων μετ' ἐπιγραφῆς, ἧς ἦς διεσώθη μόνον μία σειρὰ μετὰ τῶν γραμμάτων:

. . . ΤΑ ΓΥΜΦΟΡΟΣ . . .

Διὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου τούτου εἶχε καταστραφῆ τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς κολυμβήθρας τοῦ βαπτιστηρίου, διὰ τῶν τεμαχίων δὲ τοῦ κατασκαφέντος μέρους εἶχον φραγθῆ ἐπιμελῶς τὰ μέρη τῆς κολυμβήθρας οὕτως, ὥστε δύσκολον ἦτο νὰ ὑποθεθῆ ὅτι περὶ τὸν τάφον ἐκρύπτετο ἕτερον κτίσμα. Ἡ πεποίθησις ὅμως ὅτι τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνευρεθέντα σημεῖα προέδιδον τὴν ὑπαρξιν κολυμβήθρας μὲ ἔπεισε νὰ προβῶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ τάφου, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐσχεδιάσα τοῦτον, οὕτω δὲ ἀνευρέθη ἡ κολυμβήθρα τοῦ βαπτιστηρίου. Ὁ τάφος οὗτος ἐν τούτοις ἐπιχύνει ἱκανὸν φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ καὶ ἐν γένει τῆς ἐξαφανισθείσης πόλεως. Ἡνοίχθη προφανῶς εἰς χρόνους, καθ' οὓς ὁ ναὸς κατεστράφη ὑπὸ βαρβαρικοῦ λαοῦ, προσωρινῶς ἐγκατεστημένου ἐν τῇ περιοχῇ τῶν θεσσαλικῶν Θηβῶν, πιθανῶς τῶν Σλάβων Βελεγεζήτων, οἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀναφέρονται εἰς τὰς Πράξεις τοῦ ἁγ. Δημητρίου ὡς ἐγκατεστημένοι περὶ τὰς Θήβας, εἰς δὲ τούτων εἶναι πιθανώτατα καὶ ὁ τεθαμμένος ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ βαπτιστηρίου.

6) **Ἀνεύρεσις τῶν ἀνόδων εἰς τὰ ὑπερφᾶ.**— Ἐκ τῶν διαμερισμάτων τέλος τῶν εὐρισκομένων ἀνατολικῶς τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ ἀνέσκαψα μόνον τὸ διαμέρισμα τῆς βορείας πλευρᾶς, εἰς ὃ εἰσῆλθον ἐκ τῆς ἀναφανείσης θύρας κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ βορείου πυλῶνος. Τὸ πρόσκτισμα τοῦτο ἐκκαθαρισθὲν ἀπεδείχθη ὡς τὸ διαμέρισμα, ἐνθα εὐρίσκετο ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου ἢ τῶν ὑπερφῶν τοῦ ναοῦ. Ἀνευρέθησαν δεξιὰ τὰ στηρίγματα τῆς ξυλίνης πιθανώτατα κλίμακος, ἦτοι δύο ὄρθαι βάσεις καὶ τμήματα τῆς ἐπ' αὐτῶν ὑπαρχούσης μαρμαρίνης πλακός, (τῆς κάτω δηλονότι βαθμίδος), πρὸ ταύτης δὲ κορμὸς κίονος ἐμπεπηγμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ χρησιμεύων ἴσως διὰ τὴν στήριξιν τῶν δεξιᾶ τῆς κλίμακος ὑπαρχόντων θωρακίων (βλ. κάτωσιν).

Ἔτερος—μικροτέρας διαμέτρου—κορμὸς κιονίσκου εὐρίσκεται καὶ ἄριστερὰ τῆς βάσεως τῆς κλίμακος τοῦ γυναικωνίτου χρησιμεύων πιθανῶς διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦτο ἀνέρχεται τις διὰ δύο βαθμίδων, εἶναι δὲ τὸ δάπεδον αὐτοῦ διὰ τετραγώνων παχέων πλίνθων ἐπεστρωμένον.

7) **Στοιὰ περὶ τὸν ναόν** (:)— Τὸ διαμέρισμα τοῦτο τῆς ἀνόδου πρὸς τὰ ὑπερφᾶ χωρίζεται διὰ μεσοτοιχοῦ ἀπὸ μεγαλειτέρου διαμερίσματος μὴ διευκρινισθέντος, ὅπερ βαίνει πρὸς ἀνατολὰς καὶ περιβάλλει ἴσως τὸν ὅλον ναὸν εἰς σχῆμα στοᾶς συνεχομένης πιθανώτατα πρὸς οἰκήματα περὶ τὴν χριστιανικὴν βασιλικὴν ὑπάρχοντα. Ἡ συντελεσθεῖσα ἐφέτος ἐκκαθάρισις μόνον τῶν θεμελιῶν τῶν τοίχων τοῦ ἄριστεροῦ κλίτους καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ, ὀλοκλήρου τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ τῶν θεμελιῶν τῶν τοίχων τοῦ δεξιοῦ κλίτους μέχρι τοῦ δεξιοῦ πυλῶνος τοῦ νάρθηκος δὲν ἀπέδωκεν ἐγκάρσιόν τινα τοῖχον, δι' οὗ θὰ ἐδηλοῦτο ἡ ὑπαρξίς προσκτισμάτων κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Φαίνεται ὅτι διὰ τῶν δύο ὑπαρχουσῶν εἰσόδων ἐκατέρωθεν τῶν κλιτῶν τοῦ

ναοῦ, ἐγένετο ἡ συγκοινωνία πρὸς τὰς περιβαλούσας τὸ σῶμα τοῦ ναοῦ στοάς, κατὰ τὰ ἄκρα τῆς ὁποίας εὐρίσκονται ξύλινα κλίμακες, δι' ὧν ἀνήρχετο τις εἰς τὰ ὑπερῶα τοῦ ναοῦ.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐν τούτοις νὰ γίνῃ συστηματικὴ ἔρευνα ὀλοκλήρου τοῦ χώρου περὶ τὸν ναόν, ἐλπίζω δὲ νὰ καταστῇ τοῦτο δυνατόν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, καθόσον θὰ ἔλθῃ εἰς φῶς ὀλόκληρον τὸ συγκρότημα τῆς ἀξιολογωτάτης ταύτης βασιλικῆς τῶν θεσσαλικῶν Θεβῶν, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας.

Γ. Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

5. ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας προβὰς εἰς καθαρισμὸν τῶν ἐν Νικοπόλει ἀνασκαφέντων χώρων ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα συντόμως τὰ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦτον.

Ἡ ἐργασία ἤρχισε τὴν δεκάτην ἐνάτην Σεπτεμβρίου καὶ ἔληξε τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μετ' ἡμερομίσθια ἐργατῶν ἐν ὅλῳ ὀγδοήκοντα ἐπτά, διὰ τῶν ὁποίων ἐξηντλήθη ὀλόκληρος ἡ πίστωσις τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Τὴν πίστωσιν δὲν ἐπεβάρυνα μετ' ὀδοιπορικὰ ἔξοδα ἀνόδου μου καὶ καθόδου μου εἰς Νικόπολιν, καίτοι εὐρισκόμην ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐργασίας καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας, διότι ὁ κ. Δήμαρχος Πρεβέζης προθύμως μοὶ παρεχώρησε τὸ μικρὸν ἀμαξάκι τοῦ δήμου, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ὁ καθαρισμὸς συμφώνως πρὸς ἃς εἶχον ὀδηγίας περιορίσθη 1) ἐπὶ τοῦ μεγάρου τοῦ δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου, 2) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Δουμετίου καὶ 3) ἐπὶ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀλκίσσονος.

Εἰς τὸ μέγαρον δυτικῶς τῆς Βασιλικῆς Δουμετίου ἐκαθαρίσθησαν ἡ ἀνατολική, ἡ νοτιὰ καὶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ περιστυλίου ὡς καὶ ἡ πλατεῖα αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς σωροὺς τῶν χωμάτων καὶ τῶν πετρῶν, αἵτινες ἦσαν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ βορεῖα πλευρὰ τοῦ περιστυλίου δὲν ἐφαίνετο καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν ταύτης ἐπεχείρησα δοκιμαστικὴν σκαφήν, πλὴν δὲν τὴν ἀνεῦρον, διότι ἔπεσα ἐπὶ τοίχων δωματίων, τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἔκλειον τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ περιστυλίου. Ἐπὶ τῆς βορείας ταύτης πλευρᾶς εὐρέθησαν ἀρκετὰ μικρὰ τεμάχια κορνιζῶν καὶ γλυπτῶν ἐκ μαρμάρου· ἐπίσης εὐρέθη καὶ ἐπιγραφὴ ἐπὶ λιθίνου τετραγώνου βάθρου ὕψους 0,60 τοῦ μέτρου καὶ πάχους 0,50 ἔχουσα ὡς ἑξῆς: